

DESIDERATRA

Design thinking als inclusieve methode om kwetsbare jongeren te engageren voor klimaatactie

*Mariedo Beckaert, Nathalie Michalek, Jelle Van Herreweghe, Inge Placklé en Tom Kuppens
(VUB – Multidisciplinair Instituut LerarenOpleiding)*

Het **DESIDERATRA**-project

DESign thinking als

Inclusieve en creatieve methode
om moeilijk bereikbare

Doelgroepen te

Engageren voor het klimaat en te

RAken door

TRAnsformatief leren

**BO
ZAR**

Waarom focussen op kwetsbare jongeren?

OPINIE KLIMAAT

De zwaarste vervuiling voor de armste wijken

De industriële revolutie leert ons waarom technologie wellicht niet zal volstaan om onze ecologische voetafdruk te laten dalen, schrijven Wouter Ryckbosch en Wout Saelens.

Wouter Ryckbosch & Wout Saelens
Docent vroegmoderne geschiedenis (VUB); doctoraatsstudent geschiedenis (UAntwerpen, VUB).
Vrijdag 23 april 2021 om 3.25 uur

"De stedelijke wijken die het minst konden profiteren van de vooruitgang en het langst in energiearmoede leefden, leden het zwaarst onder de luchtvervuiling van de op steenkool draaiende industrie. Ook vandaag zijn het de energiearme regio's in de wereld die het snelst en het meest drastisch de gevolgen van klimaatverandering (zullen) voelen."

Waarom focussen op kwetsbare jongeren?

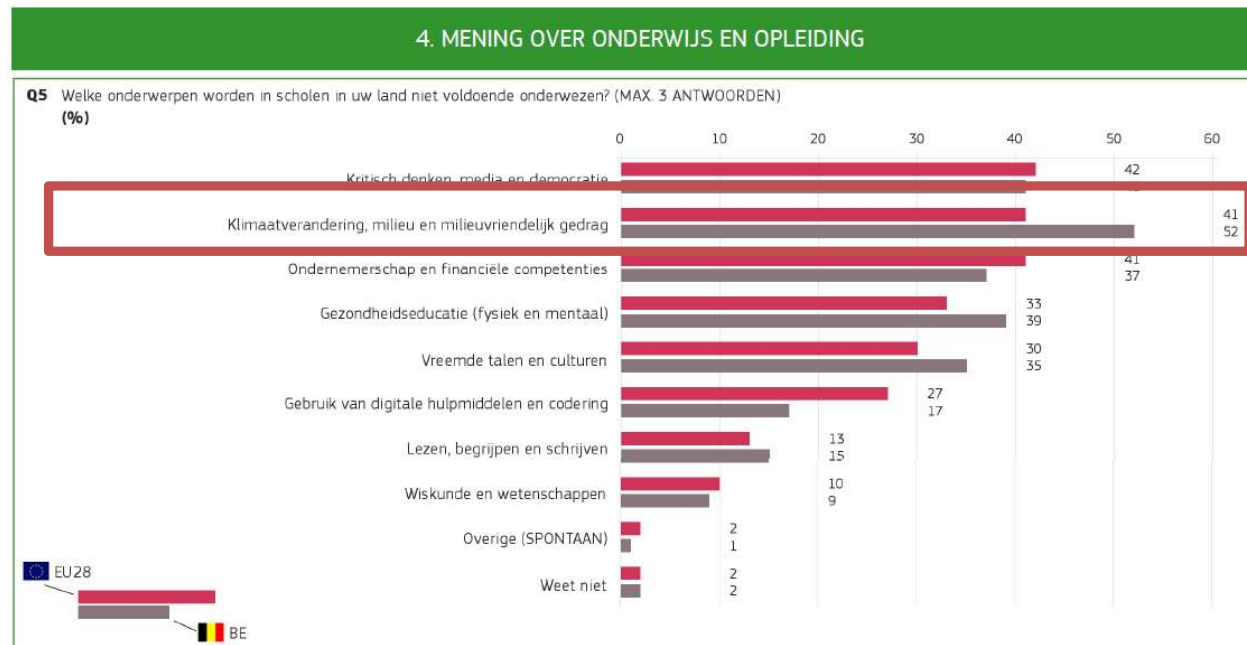
Kansarme jongeren wonen vaak in slecht geïsoleerde woningen. Door klimaatverandering zal het "urban heat island effect" alleen maar toenemen en zullen deze jongeren onevenredig hard getroffen worden.

Diezelfde jongeren verplaatsen zich soms in sterk vervuilende auto's, omdat ze zich geen 'proper' vervoer kunnen veroorloven. Een CO2-taks zal deze bevolkingsgroep financieel sterker benadelen.

Wat hebben onze jongeren nodig?

Eurobarometer (2019)

Doelstellingen DESIDERATRA

- Het thema **klimaatverandering** is voor veel jongeren een '*ver-van-hun-bed-show*' door de manier waarop we dit brengen.
- Bovendien voelen **leerkrachten** zich onvoldoende onderlegd om met dit thema aan de slag te gaan, terwijl de modernisering wel vraagt om de **sleutelcompetentie duurzaamheid** in samenhang met andere sleutelcompetenties te realiseren.
- Met DESIDERATRA wilden we:
 - (kwestbare) jongeren sterker **engageren** voor het klimaat
 - door te vertrekken vanuit hun noden, wensen en **dromen**
 - via een **co-creatief project** waarin **student-leraren, leraren, jongeren en burgers** ideeën uitwisselen en prototypes ontwerpen voor mogelijke oplossingen gericht op systeemverandering en/of gedragsverandering binnen hun leefomgeving

Doelstellingen DESIDERATRA

Student-leraren **werken samen** met lokale organisaties in en rond Brussel om burgers uit kwetsbare doelgroepen te engageren voor het klimaatvraagstuk.

Via een **participatief** traject worden er oplossingen gezocht voor het klimaatvraagstuk voor én door deze moeilijk bereikbare doelgroepen.

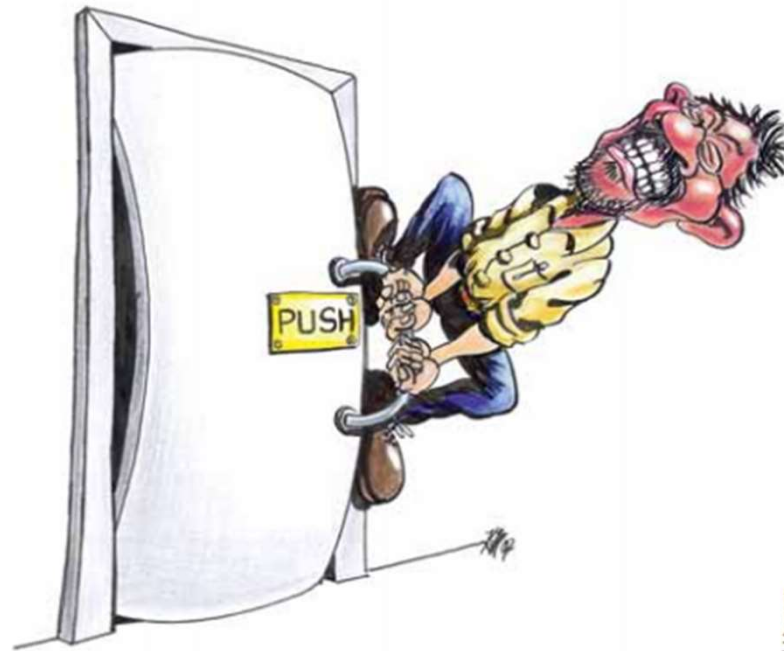
Via design thinking worden de **noden en zorgen** van kwetsbare doelgroepen in kaart gebracht,

en samen met hen vertaald in gedragen **oplossingen** die afgestemd zijn op hun specifieke behoeften.

Transformatief leren als aanpak

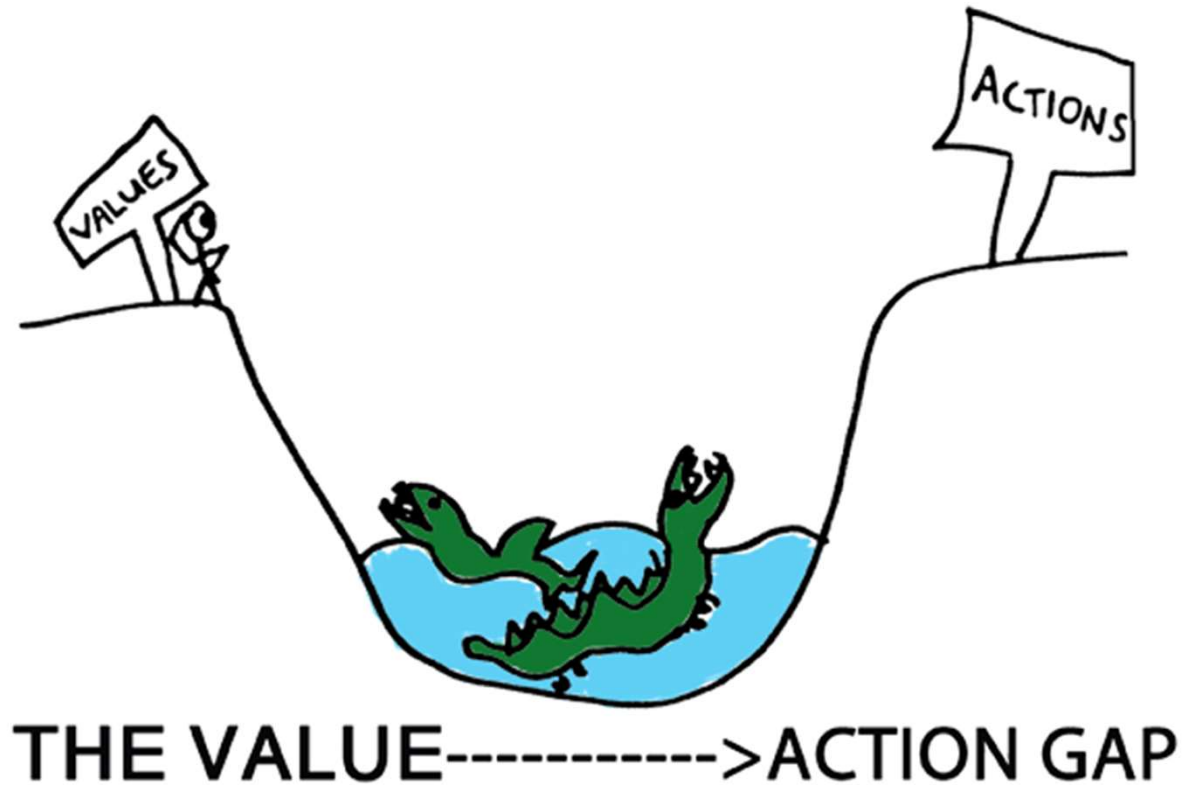
Kennisoverdracht leidt niet tot gedragsverandering

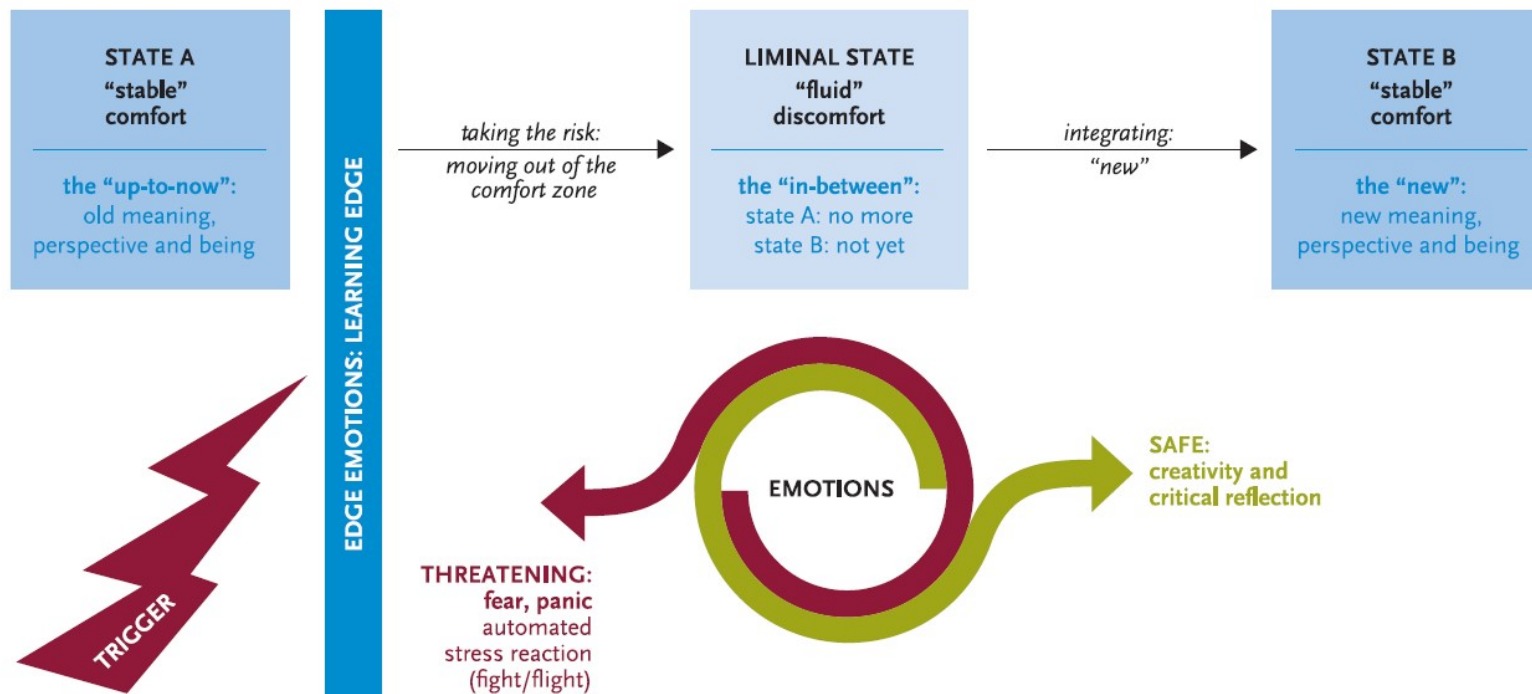
© Karl Herweg

Transformatief leren als aanpak

Maar ook de juiste attitude leidt nog niet tot gedragsverandering

Transformatief leren als aanpak

Artistieke werkvormen om taalgericht te werken

Omwille van de mogelijke talige struikelblokken werken we zo veel mogelijk met de kracht van beelden. Kwetsbare jongeren geven expressie aan hun zorgen en oplossingen via artistieke werkvormen

Samenwerking met lokale organisaties om

- kunstexpressie te versterken
- expertise van werken met doelgroep

Design thinking – iteratief proces (De Vooruitdaging)

- **starten** vanuit een situatie die de jongeren willen veranderen
vanuit een droom of wens
eerst individueel, daarna in groep
→ gedeelde en heldere situatie
- **ontdekken**
wat willen ze bereiken? Welke knelpunten zijn er?
- **duiden** van het probleem
niet te omvattend,
maar ook niet te klein of te weinig impact
(i.s.m. BRAL, Atelier Groot Eiland en de Transformisten)

Design thinking – iteratief proces (De Vooruitdaging)

- **ontwikkelen** van ideeën
- maken van een **prototype** van de beste ideeën

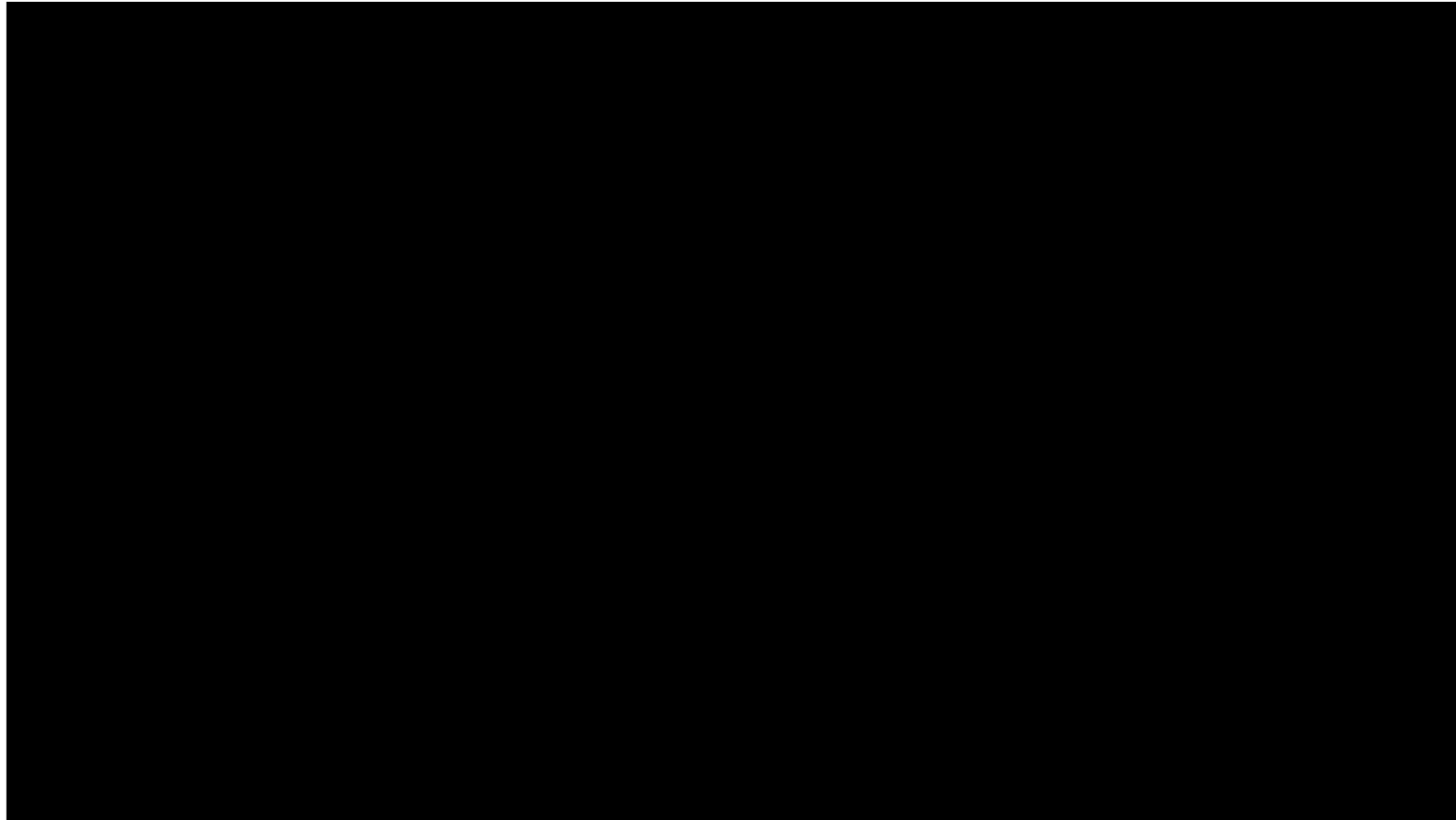
slam poetry
street art
pop art

- **uittesten en verankeren**
artistieke interventie
in de publieke ruimte

Het eindresultaat – video in BOZAR

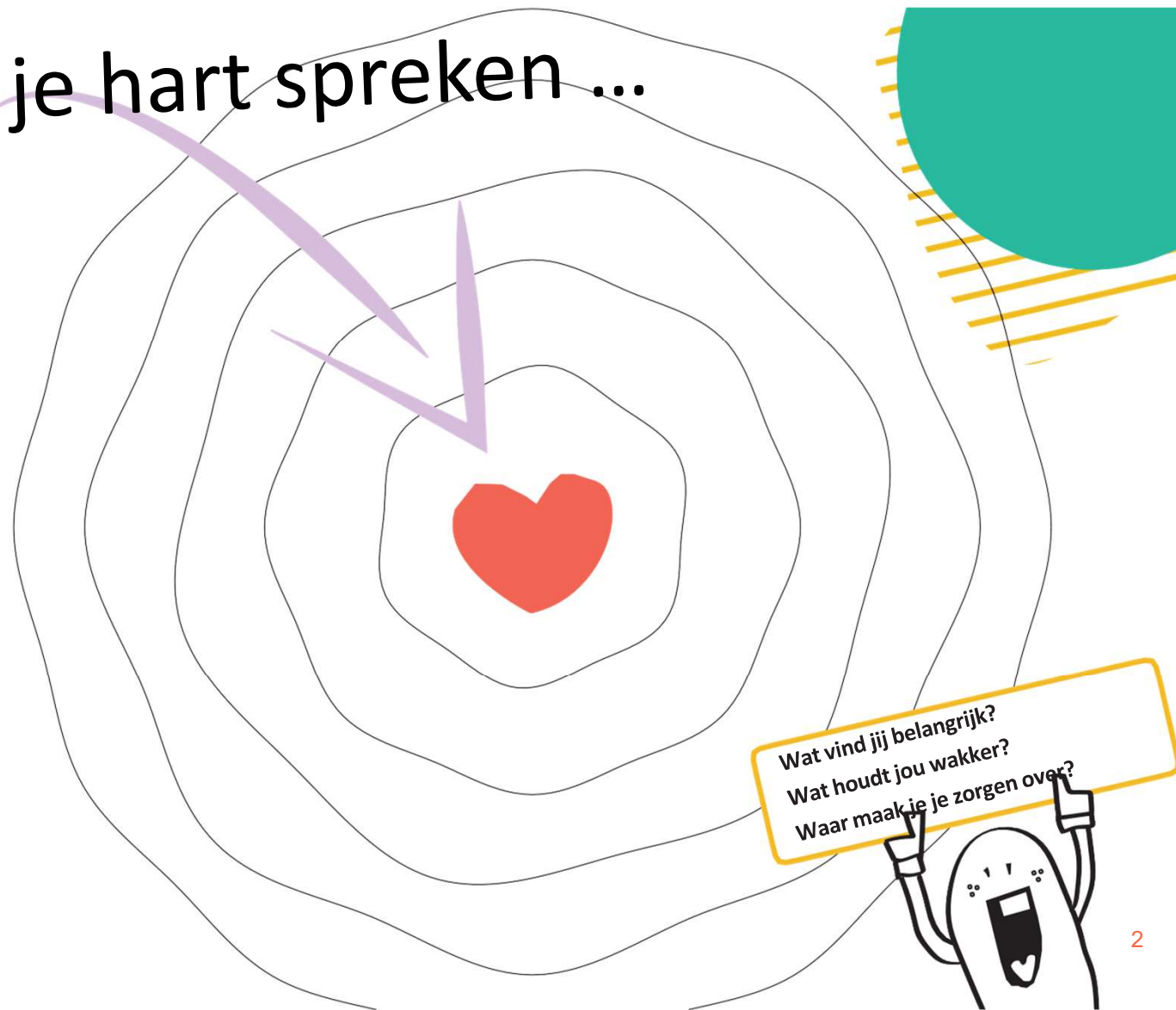

Welk beeld spreekt jou aan? Welk beeld raakt jou?

Waarom?

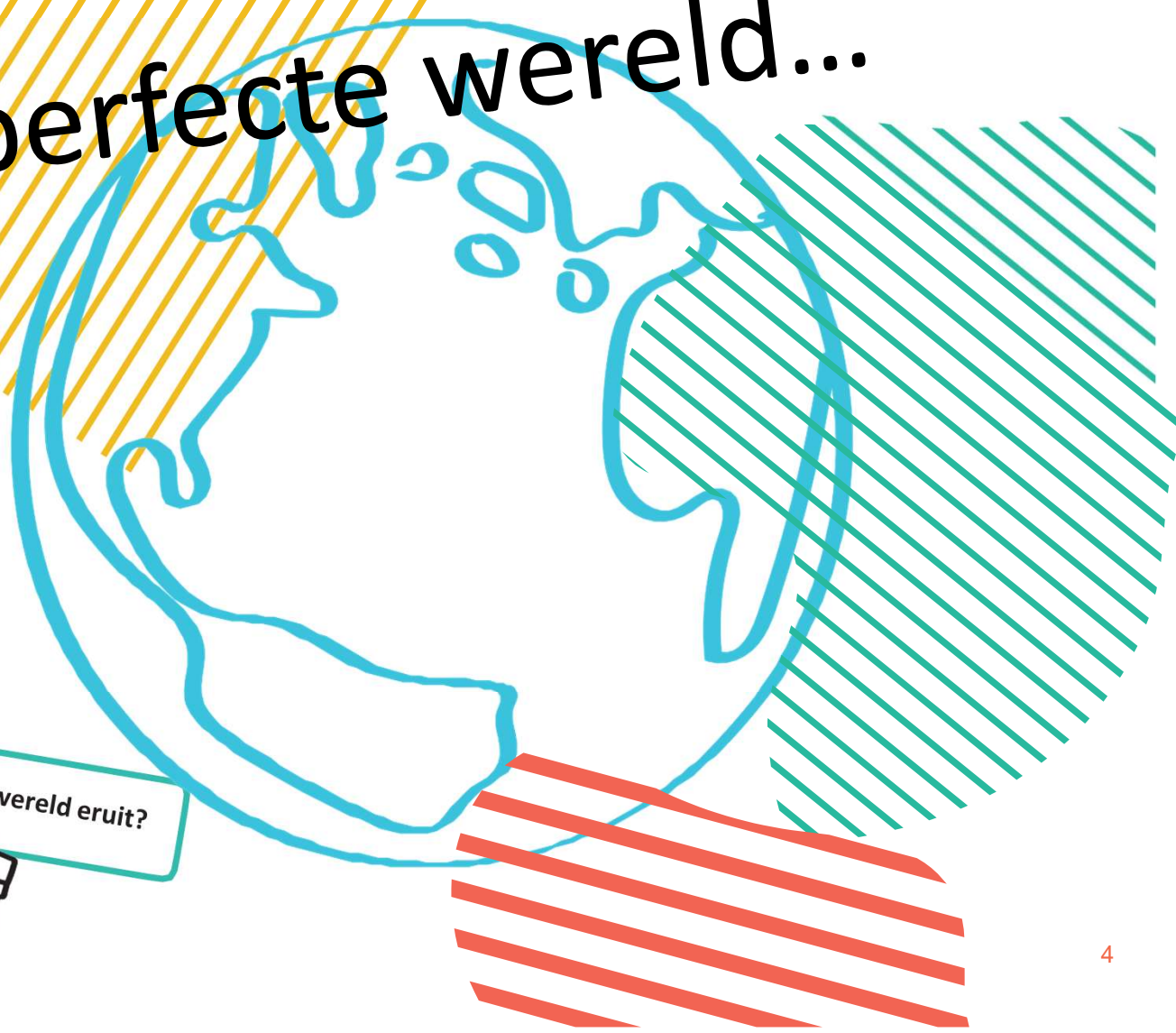
Laat je hart spreken ...

Wat vind jij belangrijk?
Wat houdt jou wakker?
Waar maak je je zorgen over?

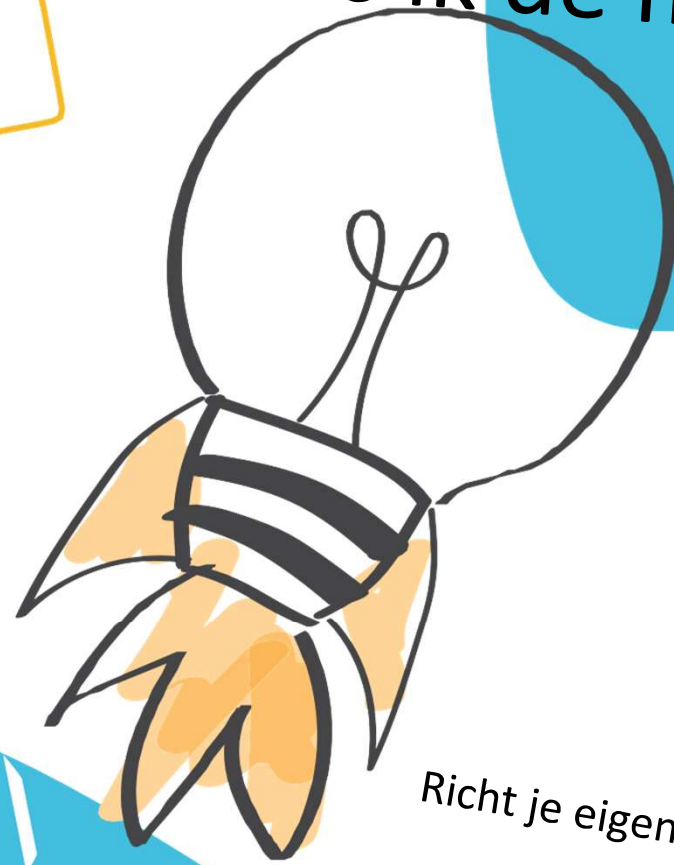
Een perfecte wereld...

Hoe ziet een perfecte wereld eruit?

Wat als ik de macht had...

Richt je eigen politieke partij op

Stel de juiste vraag...

Hoe kunnen we _____

zodat _____

Verander het probleem in een
vraag

Brainstorm to the max!

Tijd voor actie!

Creëer je logo en
visualiseer je
partijprogramma.

Overtuig anderen van je idee!

Presenteer je programma.

Tijd voor
reflectie...

A simple line drawing of a robot with a circular head, a rectangular body, and two arms. The robot is holding a yellow-bordered sign. The sign contains the text 'Wat is de kracht van design thinking?'. The robot is positioned above the sign, and its arms are extended downwards to hold the sign's corners. The sign is tilted slightly to the right.

Wat is de kracht van design thinking?

Hoe heb je de methode **van design thinking** ervaren?

Wat maakt de methode **inclusief**?

Hoe kan je deze lesmethode inzetten in je eigen lespraktijk?

Samenkomen is een begin, samenwerken is succes

prof. dr. Tom Kuppens
docent vakdidactiek economie-rechten
educatie voor duurzame ontwikkeling

 [linkedin.com/in/tomkuppens/](https://www.linkedin.com/in/tomkuppens/)
 @t_kuppens

- **Docent bij Universiteit Hasselt**
Centrum voor Milieukunde (CMK) & School voor Educatieve Studies
- **Docent bij Vrije Universiteit Brussel**
Multidisciplinair Instituut Lerarenopleiding (MILO)
- **Bondgenoot bij werecircle.be**
- **Co-president van Copernicus Alliance**
European Network on Higher Education for Sustainable Development